



Mariane Paviasen  
Medlem af Inatsisartut for Inuit Ataqatigiit

## Svar på § 37 spørgsmål 2024\_192 om stigende varepriser

I det følgende afgives der svar på ovenstående § 37 spørgsmål.

Det skal indledningsvis bemærkes, at denne besvarelse er udarbejdet i samarbejde med Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, som er ressortansvarlig for Forbruger- og konkurrencestyrelsen.

Brevdato: 08-10-2024  
Sagsnr. 2024 - 16917  
Akt id. 24517851  
P. O. Box 1037  
3900 Nuuk  
Tel. (+299) 34 50 00  
Fax (+299) 34 63 50  
E-mail: oed@nanoq.gl  
www.naalakkersuisut.gl

### Spørgsmål 1: Har Naalakkersuisut planer om at iværksætte tiltag mod de stadigvæk stigende priser på varer?

#### a) Hvis ja, hvad er planerne?

#### **Svar:**

Naalakkersuisut følger udviklingen tæt.

Naalakkersuisut kan ved forskellige tiltag dog søge at påvirke priserne og borgernes købekraft, hvilket Naalakkersuisut allerede ved flere lejligheder har gjort og agter at gøre fremadrettet.

Eksempelvis har Naalakkersuisut i samarbejde med PolarOil i 2024 tilsikret, at de internationale prisstigninger på olie ikke fuldt ud er slået igennem her i landet, og vi har her i landet fortsat de laveste olie- og benzinpriser i hele rigsfællesskabet.

Naalakkersuisut har på EM2024 derudover fremsat et lovforslag om en skattereform, der samlet set forventes at øge borgernes disponible indkomst med 366 mio. kr. årligt baseret på 2022-indkomstdata. Dette vil indebære en mærkbar forøgelse af særligt lav- og mellemindkomstgruppernes købekraft.

I 2022 iværksatte Naalakkersuisut en forbrugerorienteret hjælpepakke, som en inflationsdæmpende foranstaltning. Dette blev gjort, som følge af det markante globale inflationspres som blev skabt af flere eksterne faktorer, herunder effekten af den finanspolitiske ekspansion under covid pandemien, en markant stigning i energipriserne og den usikkerhed som Ruslands invasion af Ukraine førte med sig. Inflationspåvirkningen i Grønland var relativt moderat i international sammenligning, og hjælpepakketiltaget resulterede blandt andet i at Pilersuisoq kunne sætte priserne ned med gennemsnitligt 6,4 % for 140 af de mest solgte dagligvarer<sup>1</sup>. Hjælpepakken varede 2022 ud, og inflationstrykket har efterfølgende vist sig vigende.

<sup>1</sup> <https://pilersuisoq.gl/da/opslagstavle/pilersuisoq-saenker-priserne-paa-de-140-mest-solgte-dagligvarer/>

Ifølge Grønlands Statistik steg det samlede forbrugerprisindeks for 1. januar 2024 2,7 pct. i forhold til samme dato sidste år. Dette er ikke voldsomt set i forhold til vores omverden.

Hertil kommer som indledningsvis nævnt, at skattereformen vil øge borgernes rådighedsbeløb fra 2025 og dermed afbøde inflationspåvirkningen, når denne som forventet vedtages under eftersamlingen 2024.

Der henvises herudover til besvarelsen af spørgsmål 2.

Spørgsmål 2: Hvad er Naalakkersuisuts holdning til, at enkelte varer kan stige voldsomt i pris i løbet af ganske få uger?

**Svar:**

Der henvises indledningsvis til besvarelsen af spørgsmål 1.

Helt grundlæggende skal det herudover bemærkes, at priserne på dagligvaremarkedet fastsættes af den private detailhandel ud fra de almindelige markedsvilkår, som gælder her i landet. Det er således ikke Naalakkersuisuts ansvar eller kompetence at fastsætte priserne på dagligvarer.

Der skal endvidere gøres opmærksom på, at udviklingen i varepriser ikke bør ansues isoleret. Varepriserne stiger generelt målt i løbende priser, men samtidig udvikler befolkningens indtægter sig. På denne baggrund er det mere relevant at opgøre udviklingen i befolkningens realindkomster over tid med henblik på at vurdere udviklingen i købekraften. Grønlands Statistik opgør løbende statistik herom. Udviklingen i borgernes reelle købekraft i de seneste tre opgjorte år fremgår af nedenstående tabel:

**Realindkomst for personer over 14 år**

(Kr.)	2020	2021	2022
<b>Disponibel indkomst</b>	146.467	148.652	150.844

Kilde: Grønlands Statistik <https://bank.stat.gl:443/sq/43e98d08-5cfa-4923-a667-5d86a8721cd3>

Note: Tal for 2023 offentliggøres forventeligt omkring 16. oktober 2024.

Som det fremgår af tabellen, har udviklingen i borgenes reelle købekraft været fortsat stigende over de seneste tre opgjorte år. Departementet for Finanser og Skatter forventer, at denne udvikling vil fortsætte også i de efterfølgende år.

Herudover skal der gøres opmærksom på, at Inatsisartut med vedtagelsen af Inatsisartutlov om konkurrence har taget stilling til selve reguleringen af dette område. I lovens § 11, stk.1, stk. 2, nr. 1 samt stk. 3 hedder det således:

*"§ 11. Det er forbudt for en eller flere virksomheder at misbruge en dominerende stilling.*

*Stk. 2. Misbrug efter stk. 1 kan for eksempel foreligge ved:*

- 1) direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser,”

...

Stk. 3. Stk. 3. Med henblik på at bringe overtrædelser af stk. 1 til ophør kan Konkurrencenævnet udstede påbud, jf. § 28. For at imødekomme de betænkeligheder, som Konkurrencenævnet har i relation til stk. 1, kan nævnet endvidere gøre tilsagn, som virksomheden har afgivet, bindende jf. § 29.”

Jf. lovens § 28 er følgende indgrebsmuligheder fastsat i konkurrenceloven:

”§ 28. De påbud, som Konkurrencenævnet kan udstede efter § 6, stk. 4, 1. pkt., eller § 11, stk. 3, 1. pkt., med henblik på at bringe de skadelige virkninger af konkurrencebegrænsninger til ophør, kan blandt andet omfatte:

- 1) Hel eller delvis ophævelse af aftaler, vedtagelser, forretningsbetingelser,
- 2) Påbud om at angivne priser eller avancer ikke må overskrides, eller at der ved beregningen af priser eller avancer skal anvendes bestemte kalkulationsregler,”

Det bør samtidig tydeliggøres, at høje priser og store prisstigninger på varer ikke automatisk udgør et misbrug af en dominerende stilling. Misbrug foreligger alene, hvis virksomheden bruger sin dominerende stilling på markedet til at påtvinge priser, der klart overstiger hvad der kunne være opnået under normale grønlandske markedsforhold, hvis virksomheden havde været udsat for effektiv konkurrence.

Endelig fastslås det i lovens § 35, at Konkurrencenævnets afgørelser efter inatsisartutloven ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, men i stedet indbringes for Retten i Grønland som 1. instans.

- a) Hvad agter Naalakkersuisut at gøre for, at forhindre, at det gentager sig?

**Svar:**

Se ovenstående.

Det kan supplerende oplyses, at Forbruger- og Konkurrencestyrelsen med afsæt i konkurrenceloven gennemførte en markedsundersøgelse af dagligvaremarkedet i Grønland 2023.

Undersøgelsen når, på baggrund af data fra Grønlands Statistik og Eurostat frem til at prisstigningerne i Grønland, i sammenligning med Danmark og EU, har været relativt lavere, og at der ikke synes belæg for at de grønlandske dagligvarebutikker skulle have hævet priserne mere end rimeligt er, sammenholdt med udviklingen i deres omkostninger. Pisiffik har således som eksempel måtte notere sig en halvering af sit overskud i 2023 trods øget omsætning.

- b) Har butiksejerne ret til løbende at sætte priser op på varer?

**Svar:**

Som udgangspunkt er det overladt til den frie markedsdannelse at fastsætte sine udsalgspriser og dermed hvordan de, dagligvarebutikkerne, vælger at reagere på forskydninger i deres omkostninger og konkurrenceforhold. Derudover vil det i praksis

ikke være muligt for Naalakkersuisut på detailniveau at overvåge eller regulere prisudviklingen på et varekatalog som kan have mange tusinde priser.

Kilder: <https://pilersuisoq.gl/da/opslagstavle/pilersuisoq-saenker-priserne-paa-de-140-mest-solgte-dagligvarer/>

<https://kni.gl/da/articles/fakta-om-prisstigningerne-i-pilersuisoq/>

<https://aua.gl/2024/02/12/markedsundersogelse-af-dagligvarepriser-i-groenland-2023/>

<https://stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&sc=PR&version=202301>

Inussiarnersumik inuulluaqquillunga

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Erik Jensen'. The signature is written in a cursive style with a large initial 'E'.

Erik Jensen